

Open Joodse Huizen, zondag 7 mei 2023, 13.00 uur en 14.00 uur

TUKSEWEG 108, MEESTER MOOS EN ZIJN ZUSTERS

Het leggen van Stolpersteine bij Tukseweg 108

In 1934 lieten [Marianna](#), [Mozes](#) en [Margarita](#) twee woningen onder één kap aan de [Tukseweg](#) bouwen.

Zij groeiden op in een gezin van negen kinderen. Nadat drie kinderen jong waren overleden, de ouders waren gestorven en drie broers waren getrouwd, bleven Moos en zijn zusters in het ouderlijk huis wonen. Later verhuisden ze eerst naar de Noordersingel en daarna trokken ze in deze woning.

Moos was onderwijzer in Steenwijk, eerst aan School A en later aan school B. Toen in oktober 1940 overheidspersoneel de [ariërverklaring](#) moest tekenen, kon Moos dat niet; hij had immers vier Joodse grootouders. In november 1940 werd hij uit zijn functie gezet en enkele maanden later volgde ontslag. Nadat in augustus 1941 Joodse kinderen van de scholen werden verwijderd, gaf Meester Moos de leerlingen in de lagere schoolleeftijd les in zijn woning aan de Tukseweg.

In juni 1942 kregen de Joodse mannen oproepen voor de werkkampen. Mozes de Groot was een van de zeventien Steenwijker mannen die tewerk werden gesteld in [Kamp Conrad bij Rouveen](#). Dat had niet alleen gevolgen voor Moos en zijn zusters, maar ook kregen de Joodse leerlingen nu geen onderwijs meer.

Kamp Conrad bij Rouveen

Op zaterdag 3 oktober 1942 [werd Kamp Conrad leeggehaald](#) en moesten de mannen naar Westerbork.

Op 6 oktober 1942 besloten Marianna en Margarita vergif in te nemen. Zij liepen in de richting van het nabijgelegen dorp Tuk. Daar vielen zij op straat neer. Zij werden binnengebracht in de woning van slager Hof. De dokter die werd geroepen kon niets meer doen voor Marianna. Zij stierf ter plekke, 60 jaar oud.

Marianna is begraven op de [Joodse begraafplaats in Steenwijk](#), waar al sinds 1850 voorouders van de Familie De Groot rusten.

Mozes, Marianna en Margarita worden herdacht op het Gedenkteken voor de Joodse Steenwijkers en met Stolpersteine bij Tukseweg 108

Margarita werd naar het Diaconessenziekenhuis in Meppel gebracht en daarna werd ze opgenomen in de [Krankzinnigeninrichting Brinkgreven](#) in Deventer. Op 13 april 1943 is ze met de andere Joodse patiënten gedeporteerd naar Westerbork. Een week later ging ze van daaruit op transport naar Sobibor, waar ze op 23 april 1943 stierf in de gaskamer. Ze werd 45 jaar.

Moos was vanuit Westerbork doorgestuurd naar Auschwitz. Daar is hij op 26 oktober 1942 direct na aankomst omgebracht. Hij is 54 jaar geworden.

Marion Grit, die evenals Moos werkzaam was als leerkracht op School B, vertelt over Meester Moos en zijn zusters.